

בבא בתרא קע

עניין: רב תנא הוא ופליג

תוס' כתובות ח. ד"ה רב

דפליג ומדלח קאמר ר' יוחנן ^לתנא ופליג יש להוכיח דר"י אמורא היה דאי הוה תנא הוה משני כדמשני לרב ואין להקשות דאמאי לא משני רבי יוחנן אלא דאמרי כרב דתנא הוא דרבי יוחנן לא היה מחזיק רב כתנא דפליג עליו בכל דוכתא ומיהו איכא

אגרת רב שרירא גאון

סז. ובתר רבי הוו תנאי מן התם כגון ר' נתן ור' שמעון ורבין גמליאל ברבי, ומן הכא כגון ר' יאשיה דמן הוצל. מיהו לא תני מידי מתניתין אלא ההוא דהוה תניא קמיה הכי כדמפורש בספרו של אדם הראשון רבי ור' נתן סוף משנה (ע"י ב"מ פו, א).

והוה נמי רבנן אחריני דאיתנין תנאי ואמוראי כגון ר' חנינא ור' ינאי ורב דהוה תלמידי דרבי וגמריה מרבי ור' חייא דאמרינן בחולין (קלז, ב) אמר ר' יוחנן נהירנא כד הוינא יתבין אחורי שבע עשרה שורן אחורי דרב ורב קמיה דרבי והוה נפקין זקוקין דנור מפומיה דרבי לפומיה דרב ומפומיה דרב לפומיה דרבי ולא הוה ידענא מאי קאמרי. ובכמה דוכתי אמרינן (כתובות ח, א) רב תנא הוא ופליג. והוה נמי רבנן אחריני דהוה אמוראי בלחוד, כגון שמואל ור' שילא ורבה בר בר חנא ורב כהנא קמא ורב אסי. ובימיהם בסופם רב אדא בר אבהו ורבה בר אבוה זקננו ומן דבית נשיא הוה דאנחנא נקיטנא בקבלה דמן בית נשיאה אנחנא ומזרעיה דרבה בר אבוה.

קובץ שיעורים ב"ב

תרלג) דף ק"ע. אמר רב אין הלכה לא כר' יהודה ולא כר"י, ופירשב"ם דרב תנא ופליג, ובתוס' כתובות ד"ח כתבו דר' יוחנן פליג בזה, וכיון דקיי"ל רב ור"י הלכה כר"י א"כ ס"ל דרב אינו תנא ולא יוכל לחלוק על תנאים, וקשה איך פסקינן הכא הילכתא כרב נגד המשנה, וד"ז שאלתי מכ' מו"ר הגר"ח הלוי זצ"ל מבריסק, והשיב, דבאמת גם אמורא יש בכוחו לחלוק על תנא, והא דמותבינן תיובתא מתנאי לאמוראי, הוא משום דאמורא אינו חולק על תנא, ואילו ידע דברי התנא לא היה חולק עליו, אבל במקום שחולק להדיא, אפשר להיות הלכה כמותו עכ"ד, ונראה מוכח כן ממה שנמצא בגמ' בכמה מקומות שאמרו האמוראים על משנה זו אינה משנה, וז"ל רב שרירא גאון באגרתו, והיכא דמשכחינן במתניתין מילתא משבשתא, וצריכא למסמי מינה מידי דאית בה קושיא ולא סליק, אמרינן סמי מכאן כך וכך, כי הנך דאותו ואת בנו דאמרינן אמר ר' יוחנן פרת חטאת אינה משנה עגלה ערופה אינה משנה, אלמא אי סלקא מתניתין ולא סלקא מברייטא, ואף מסברא דחינן מתניתין כולה, כי ההיא דתנינן בטהרות מסרק של פשתן שניטלו שיניו, ואמרינן בהחולק ר' יוחנן ור"ל דאמרי תרווייהו זו אינה משנה ולא עבדינן כוותיה, ממאי דמסיימי דוקני וכו' עכ"ל, מיהו בעיקר דברי תוס', דאיכא פלוגתא אי רב הוי תנא או אמורא, אינו נראה כן מדברי רבינו שרירא, וז"ל והוה נמי רבנן אחריני דאיתנין תנאי ואמוראי, כגון ר' חנינא ור' ינאי ורב דהוה תלמידי דרבי וכו' ובכמה דוכתי אמרינן רב תנא ופליג, והוה נמי רבנן אחריני דהוה אמוראי בלחוד, כגון שמואל ורב שילא וכו' עכ"ל, ונראה הכונה, דהוה תנאי ואמוראי שהיו במדרגה ממוצעת בין תנאי לאמוראי, וע"כ חולקים על תנאים וגם אמוראים חולקים עליהם, אלא דאכתי לא מיתרצא קושית תוס' שם לימא ר' יוחנן אנא דאמרי כרב דהוה תנא,